

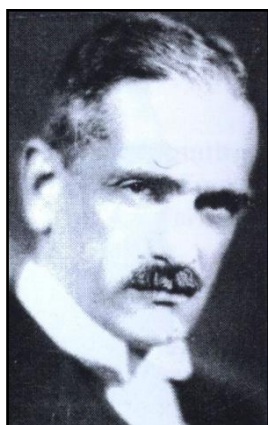
Mihai Șerban. Un arădean participant la Conferința de Pace de la Paris

Dr. Gabriela Adina MARCO,
Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii,
Academia Română, filiala Arad

Rezumat. Mihai Șerban a provenit dintr-o veche familie nobiliară din părțile Aradului. Chiar dacă nu au fost originari din Nădlac, membrii familiei Șerban au fost legați de orașul de pe Mureș. În ultimii 200 de ani, mai mulți membri ai familiei și-au adus aportul la viața culturală și politică a Transilvaniei, a României și a lumii întregi, începând cu Moise Nicoară, până la regizorul de talie mondială, Andrei Șerban.

Cuvinte-cheie: familie, comisia economică, mișcarea națională,

Mihai Adrian Șerban¹, fiul lui Mihai Șerban și Justina Roman, născut la 22 august/3 septembrie 1887 la Szeged, botezat de către preotul Vincențiu Marcovici în biserica ortodoxă română din Nădlac în care slujea bunicul său, George Șerban. Ca nașă de botez a asistat Letiția, soția lui Nicolae Oncu, avocat din Arad și directorul Băncii „Victoria”. Mihai Adrian Șerban a fost căsătorit cu Mărioara născută Blaga, cu care a avut trei copii: Alexandru, Mihai (1921-1997) și Constantin, toți devenind ingineri constructori. Mihai a fost și un biolog renumit, care și-a început cariera ca asistent al lui Emil Racoviță.

Mihai Adrian Șerban

Mihai Adrian Șerban a absolvit liceul în orașul Szeged, după care a urmat Academia de Înalte Studii Comerciale din Viena (licențiat în 1908) și Academia de Agricultură la Halle (1912). În anul 1914, a publicat la Berlin lucrarea de doctorat intitulată *Rumäniens Agrarverhältnisse*, iar ulterior, la București, a publicat ediția în limba română a lucrării, sub titlul *Problemele noastre social-agrar. Studiu din domeniul politicii economice și sociale*. Pe lângă acestea, a mai publicat câteva lucrări pe tematică agricolă: *Noile îngrășăminte azotoase* (București, 1914); *Criza generală agricolă și situația agrară în România* (1930); *Organizarea Camerelor de agricultură* (1930); *Suprapopulația agricolă* (1933).

¹ <http://www.septemcastra.ro/index.php/2009/11/un-destin-remarcabil-mihai-serban/>

30.03.2011; Lucian Predescu, *Enciclopedia României Cugetarea. Material românesc oameni și înfăptuiri*, ediție anastatică, București, edit. Saeculum I.O., edit. Vestala, 1999, p. 774; Alexandru Vaida Voevod, *Memorii*, vol. III, prefață, ediție îngrijită, note și comentarii Alexandru Șerban, Cluj-Napoca, edit. Dacia, 2006, pp. 139-142, Ioan Lupaș, *Corespondență. Scrisori primite (Selecție) A-C*, selecție, introducere și note alcătuite de Radu Ardelean și Lucian Giura, Sibiu, Casa de Presă și Editură Tribuna, 2003, p. 86.

Consiliul Dirigent de la Sibiu a propus guvernului României să includă în Delegația română de la Conferința de Pace de la Paris și transilvăneni, în calitate de experți ai situației existente în provincia proaspăt alipită țării. Printre aceștia se numărau: Alexandru Vaida-Voevod, Caius Brediceanu, căpitanul Pilat, Mihai Șerban, George Crișan, Ionel Mocioni, Ion Grigore, ing. Lazăr I. Iosif². Mihai Șerban a condus comisia economică a României.

După Unirea Transilvaniei cu România, Mihai Adrian Șerban a fost numit, în august 1919, Director al Academiei de Agricultură din Cluj, actuala Universitate de Științe Agricole și Medicină Veterinară. Exceptând un răstimp de cinci ani, între 1922-1927, a deținut funcțiile de rector și decan până la arbitrajul de la Viena din august 1940, când a demisionat. Aula Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj îi poartă numele, iar intrarea în clădirea rectoratului este străjuită de un bust al său. Mihai Șerban a deținut funcțiile de președinte al Senatului învățământului superior agronomic din România, vicepreședinte al Comisiunii internaționale permanente a învățământului agricol, a fost membru al conducerii Federației internaționale a „tehnicienilor” agronomi (ultimele două având sediul la Roma).

A fost un național-țărănist convins, apropiat al lui Iuliu Maniu și al lui Alexandru Vaida-Voevod. În anul 1928, este ales deputat, iar un an mai târziu, organizează Grupul parlamentar de agricultură.

Mihai Șerban a fost subsecretar de stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor în guvernul condus de Alexandru Vaida-Voevod, între 11 august și 17 octombrie 1932³. În guvernul condus de același Alexandru Vaida-Voevod, care a condus țara între 14 ianuarie și 9 noiembrie 1933, Mihai Șerban a fost Subsecretar de stat al Președintelui Consiliului de Miniștri pentru Minorități⁴. A fost din nou subsecretar de stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor în guvernul condus de Constantin Argetoianu, care a guvernat între 28 septembrie și 23 noiembrie 1939⁵, precum și în următorul guvern, condus de Gheorghe Tătărescu, care a guvernat între 24 noiembrie 1939 și 11 mai 1940, rămânând pe aceeași funcție și în guvernul din perioada 11 mai – 4 iulie 1940⁶.

Împreună cu familia sa, Mihai Șerban este considerat ctitorul primei biserici românești din Băile Tușnad. Legăturile sale cu această localitate țin de relația strânsă cu socrul său, Iosif Blaga (1864-1937)⁷, președintele Societății Balneare Tușnad, căruia i-a și succedat în funcție. Construcția bisericii ortodoxe române din Băile Tușnad a început în anul 1939 și datorită Dictatului de la Viena, lucrările au fost întrerupte, biserica fiind terminată abia în anul 1978. Lăcașul de cult are ca hram Adormirea Maicii Domnului. Piatra de temelie a lăcașului de cult a fost pusă la data de 13 octombrie 1939. A fost construită după planurile arhitectului bucureștean Radu Udroi. La ridicarea bisericii și a clopotniței s-au folosit piatră de carieră la fundație și soclu, iar apoi cărămidă. Biserica are un stil arhitectonic bizantin, în formă de cruce cu trei abside. Pridvorul este realizat în stil brâncovenesc, cu coloane din piatră masivă cioplită în formă de funie împletită. Între anii 1971-1978, biserica a fost pictată în interior și exterior de Eugen Profeta din București. Biserica păstrează câteva icoane și cărți vechi, ce datează din secolul al XVIII-lea.

² Alexandru Baboș, „Consiliul Dirigent al Transilvaniei și Conferința de Pace de la Paris”, în Gheorghe Buzatu, Valeriu Florin Dobrinescu, Horia Dumitrescu, *România și Conferința de Pace de la Paris (1919-1920)*, Focșani, edit. EMPRO, 1999, p. 66.

³ Ion Alexandrescu, Ion Bulei, Ion Mamina, Ioan Scurtu, *Enciclopedia de istorie a României*, București, edit. Meronia, 2000, p. 110.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, p. 114.

⁶ *Ibidem*, p. 115.

⁷ Iosif Blaga a fost un profesor la Colegiul Național „Andrei Șaguna” din Brașov (1891-1915), director al liceului (1915-1927), protopop ortodox al Brașovului (1927-1937), a fost ginerele comerciantului Tache Stănescu. Între anii 1920-1937 a fost președintele Societății Balneare Băile Tușnad. A fost unchiul lui Lucian Blaga. A fost senator, ajungând vicepreședinte al Senatului (1928-1931). Vezi Lucian Predescu, *Enciclopedia României Cugetarea. Material românesc oameni și înfăptuiri*, ediție anastatică, București, edit. Saeculum I.O., edit. Vestala, 1999, p. 105; Ioan Lupaș, *Corespondență. Scrisori primite (Selecție) A-C*, selecție, introducere și note alcătuite de Radu Ardelean și Lucian Giura, Sibiu, Casa de Presă și Editură Tribuna, 2003, p. 85.

La data de 9 octombrie 1938, ministrul Mihai Șerban a donat bisericii din Nădlac suma de 10000 lei în memoria strămoșilor săi, cu scopul de a ajuta săracii⁸.

A decedat în ziua de 30 aprilie 1947. Apropiatii săi au susținut că sfârșitul i-a fost grăbit de amărăciunea falsificării alegerilor din 1946. Funerariile au fost oficiate de episcopul ortodox Nicolae Colan, iar episcopul greco-catolic Iuliu Hossu a asistat la slujbă în picioare, în semn de respect. Este înmormântat în cripta familiei din Cimitirul Central (Hajongard) din Cluj.

Membrii familiei Șerban. **Mihai Șerban** (1837-1905) a fost tatăl ministrului Mihai Adrian Șerban și fiul preotului George Șerban din Nădlac. S-a căsătorit cu Justina Roman, fiica lui Visarion Roman, directorul Băncii „Albina” de la Sibiu⁹. Au avut copii pe: Mihai Adrian, născut la 22 august/3 septembrie 1887; Florița Melania, născută în 5/17 iulie 1890 și Mircea George Visarion, născut la 1/13 aprilie 1899.

A studiat științele juridice, ajungând jude regesc la „tribunalul criminal” din Szeged, anterior fiind pretor și jude suprem la jurisdicția cercuală locală din Nădlac, timp de 12 ani. A îndeplinit și funcția de inspector cercual la școlile confesionale, precum și președinte al comitetului parohial nădlăcan. Se stinge la data de 8/21 februarie 1905, la vârsta de 68 de ani.

Începând cu data de 21 octombrie 1867, Mihai Șerban se înscrie în Asociațiunea arădeană pentru cultura poporului român¹⁰, activând până la sfârșitul zilelor pe tărâm cultural și filantropic.

În localitatea de pe Mureș a luat ființă un comitet cu scopul de a sprijini teatrul transilvănean românesc, Mihai Șerban fiind unul dintre liderii acestui comitet, „compus din elementele cele mai mult promițătoare și cele mai inteligente din Nădlac” care „are deviza a conlucra cu tot felul întru popularizarea conceptului de teatru național și a mijloci ofertele banale de la aderenții aceluia”.

George Șerban (1838-1895)¹¹ are cea mai lungă activitate în slujba lui Dumnezeu dintre preoții care au păstorit la Nădlac. S-a născut în 12 martie 1808, fiind fiul preotului Teodor Șerban din Șiclău și al Anei. Teodor Șerban a activat la Parohia Șiclău încă dinaintea anului 1804¹² până în anul 1829. Trece la cele veșnice la data de 17 ianuarie 1830¹³, fiind înmormântat în cripta din biserică la care a slujit peste 25 de ani. Slujba de înmormântare a fost oficiată de preotul Vasile Țapoș, de la biserică cu hramul Sfântul Ierarh Nicolae din Socodor.

George Șerban provenea dintr-o veche familie românească, cu rădăcinile în Cernești, în Țara Chioarului, a cărei nobilitate a fost recunoscută în 5 mai 1609 de principele Gabriel Bathory (1608-1613)¹⁴. Într-un protocol al răposaiților, la moartea unui fiu al său, Vichentie († 31 mai 1853), este precizat „starea lui – nobil”. Piatra funerară de pe mormântul preotului, ridicată de fiul său Mihai, are desenat un blazon nobiliar reprezentând un scut pe care sunt

⁸ Arhiva Parohiei Ortodoxe Române Nădlac, *Fond Oficiul Parohial Ortodox Român* (A. P. O. R. Nădlac), registrul nr. 60/1915-1943, f. 153.

⁹ Alexandru Onojescu, Vlad Popovici (editori), *Corespondențe politice peste Carpați. Visarion Roman – colaborator la ziarul „Românul” (1868-1870)*, Cluj-Napoca, edit. Presa Universitară Clujeană, 2010, pp. 35-39.

¹⁰ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Arad (A. N. S. J. Arad), *fond ASTRA, Despărțământul Arad*, dosarul nr. 25/1863, f. 80.

¹¹ A. P. O. R. Nădlac, dosarul nr. 4/1932-1934, f. 371; Petre Țiucra, Pribeagul, *Pietre rămase. Contribuție la Monografia județului Arad*, București, Imprimeria Căilor Ferate Române, 1936, p. 383; Pavel Vesa, *Episcopia Aradului. Istorie. Cultură. Mentalități (1706-1918)*, Cluj-Napoca, edit. Presa Universitară Clujeană, 2006, p. 642.

¹² La Serviciul Județean Arad al Arhivelor Statului se păstrează registre de stare civilă ale Parohiei Șiclău doar începând cu anul 1804.

¹³ A. N. S. J. Arad, Colecția registrelor de stare civilă, Oficiul Parohial Ortodox Șiclău, Registrul nr. 13/1805-1831, f. 117.

¹⁴ Ioan cavalier de Pușcariu, *Date istorice privitoare la familiile nobiliare române*, ed. IV, Cluj-Napoca, edit. Societății culturale Pro Maramureș „Dragoș Vodă”, 2006, pp. 65, 349.

inserate trei piscuri și o căprioară. Deasupra scutului se află o diademă, iar partea superioară include un braț înarmat cu o sabie.

Preotul nădlăcan Mihail Cervencovici și-a căsătorit fiica, Pulcheria (1817-1873), cu cel care avea să îi urmeze în funcție, George Șerban. Căsătoria a avut loc la data de 3 februarie 1835, în biserica ortodoxă nădlăcană, fiind oficiată de preotul Lazăr Adamovici, ca naș asistând Alexandru Mihailovici. Pulcheria a trecut la cele veșnice la vârsta de 56 de ani, la data de 7 februarie 1873. George Șerban a fost rudă cu nemeșul Dimitrie Șerban, născut în Șiclău, decedat la data 24 februarie 1847 și înmormântat în cimitirul din Nădlac.

George Șerban a făcut parte dintr-o adevărată „dinastie” de preoți: tatăl său a fost preot la Șiclău, socrul său, fratele socrului și alți membri ai familiei Cervencovici au funcționat la Nădlac în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și la începutul secolului al XIX-lea. Cei doi gineri ai săi, Ioan Căpitan și Ioan Leucuția, au fost și ei preoți, iar nepotul, Mihai Leucuția, a ajuns protopop de Șiria. De asemenea, un alt nepot, Emilian Căpitan, a îmbrățișat și el funcția de slujitor al Sfântului Altar.

Copiii săi ajunși la maturitate au ocupat funcții importante la acea vreme. **Mihai** a fost jude regesc la tribunalul din Szeged. **Teodor** s-a născut la 28 februarie 1846. Vorbea limbile română, maghiară, germană, sârbă. A absolvit 8 clase la gimnaziul din Szarvas, cu calificativul „bun”. Urmează ulterior Institutul Teologic la Arad în anii 1867/1868, 1868/1869, 1869/1870, pe care îl absolvă cu calificativul „bun”¹⁵. A fost hirotonit ca diacon la data de 10/22 martie 1885, iar în 16/28 martie 1885 a fost numit preot pentru parohia Bichiș. **George**, născut la 27 martie 1848, a devenit avocat „din legile comune și cambiale” la Nădlac. **Alexandru** cunoștea limbile română și maghiară. A urmat 7 clase la Szarvas. A îmbrățișat cariera didactică și mai apoi pe cea preoțească, fiind inițial învățător în Timișești. În 19/31 decembrie 1897, Alexandru este hirotonit diacon, iar la 1 ianuarie 1898, este hirotonit preot și este numit administrator la Țigănești și Cueșd. George Șerban a mai avut copii pe: **Avacum**, decedat la 17 iulie 1837; **Elena**, decedată la 5 ianuarie 1838, **Vichentie**, decedat la 31 mai 1853, **Mihail**, care se stinge la vârsta de 3 ani, la 5 februarie 1856. Fiica preotului George Șerban, **Lenca (Elena)**, s-a căsătorit la vârsta de 22 de ani, cu Ioan Lucuția de 25 de ani, absolvent de teologie, originar din Sibiu. Căsătoria a avut loc în anul 1872. Fiul lor, Mihai a ajuns protopop al Șiriei și a participat în calitate de deputat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918. **Alexandra**, născută la 9 iulie 1861, s-a căsătorit cu viitorul preot Ioan Căpitan. În anul 1892, acesta nu avea nicio ocupație, însă din anul 1898, documentele îl pomenesc ca fiind preot în Cladova¹⁶. Preotul Emil Căpitan, fiul lui Ioan Căpitan și al Alexandrei Șerban, născut la 5/17 noiembrie 1891, este menționat la parohia Galșa în anul 1931¹⁷. Vorbea româna și maghiara. A urmat gimnaziul în Brașov, Institutul Teologic Arad în 1911/1912-1913/1914, absolvind cu calificativul „distins”. A fost hirotonit diacon la data de 5/18 august 1916 și preot în 10/23 august 1916. La începutul carierei, Ioan Căpitan este capelan temporar la Cutina (protopopiatul Belinț). Ioan Căpitan și Alexandra Șerban au mai avut o fiică, Iustina Aurelia, născută la data de 18/30 mai 1896.

George Șerban a absolvit Institutul Teologic din Arad în anul 1833/1834¹⁸. A fost numit la Nădlac ca administrator parohial în iunie 1838, alături de socrul său, preotul Mihai Cervencovici, devenind paroh în anul 1869. A fost hirotonit preot de către episcopul Aradului Gherasim Raț (1835-1850) în anul 1838.

Mai mult de jumătate de secol, George Șerban și-a concentrat activitatea pentru „înaintarea și prosperarea națiunii și bisericii sale”¹⁹.

¹⁵ Teodor Botiș, *Istoria Școlii Normale și a Institutului Teologic Ortodox Român din Arad*, Arad, edit. Consistoriului, 1922., p. 704.

¹⁶ A. P. O. R. Nădlac, dosarul nr. 3/1891-1893, f. 109; dosarul nr. 4/1932-1934, f. 157, 199.

¹⁷ *Ibidem*, dosarul nr. 3/1928-1931, f. 623; A. A. O. R. Arad, Registrul de hirotoniri.

¹⁸ Teodor Botiș, *op. cit.*, p. 681.

¹⁹ A. P. O. R. Nădlac, registrul nr. 54/1879-1894, f. 79; registrul nr. 55/1879-1894, f. 79-81.

George Șerban trece la cele veșnice la data de 8/20 noiembrie 1895²⁰, la vârsta de 87 de ani „în slăbiciunea bătrânețelor”, fiind înmormântat în „cimitirul De Din Sus” din Nădlac.

Alexandru Șerban s-a născut în anul 1924. Naș de botez i-a fost Alexandru Vaida-Voevod. A fost fiul lui Mihai Adrian Șerban. Pentru o scurtă perioadă, în anul 1990, a ocupat funcția de primar al municipiului Cluj-Napoca. A fost biograful familiei, punând pe hârtie amintiri și date interesante legate de istoria familiei Șerban. Volumul „Amintiri peste generații” a văzut lumina tiparului postum, în anul 2009. De asemenea, s-a ocupat de tipărirea în 4 volume a memoriilor lui Alexandru Vaida Voevod²¹, lucrare ce include peste 3000 de note de subsol referitoare la persoanele și evenimentele menționate de politicianul român.

Andrei Șerban²² s-a născut în București la 21 iunie 1943. Mama sa, Elpis, provine dintr-o familie de greci refugiați din calea prigoanei turcilor la Tulcea, unde s-a ocupat cu negoțul cu cereale. Deși avea studii juridice la Leipzig, tatăl său, Mihai George Visarion Șerban (Gogu) a devenit un cunoscut fotograf bucureștean, silit să își aleagă această carieră de noile conjuncturi politice.

În anul 1961, Andrei Șerban a fost admis la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică, secția Actorie, clasa profesorului Ion Finteșteanu. Din 1964, se transferă la secția Regie, la clasa profesorului Radu Penciulescu. În același an debutează regizoral pe scena Teatrului Nottara, cu piesa *Omul care s-a transformat în câine*, de Osvaldo Dragun.

În anul 1969, Andrei Șerban câștigă o bursă în SUA acordată de Fundația Ford, rămânând apoi în această țară. În anul 1990, preia conducerea Teatrului Național „Ion Luca Caragiale” din București. Din anul 1992 este profesor la Columbia University din New York, la catedra de teatru.

De-a lungul timpului a regizat piese de teatru sau spectacole de operă pe toate scenele importante ale mapamondului. De asemenea, a organizat și condus numeroase workshop-uri pentru tinerii actori promovând talentul și spiritul actoricesc și regizoral în lumea întregă.

Cariera de succes i-a fost încununată de numeroase premii și distincții din România și din lume. Criticii de specialitate îl consideră pe Andrei Șerban drept cel mai mare regizor de teatru și de operă din secolul XX.

Mihai Lucuția – Protopop de Șiria

S-a născut în 19 august 1873, la Nădlac, fiul lui Ioan Lucuția și Elena Șerban. Fiica preotului George Șerban din Nădlac, Lenca (Elena), s-a căsătorit la vârsta de 22 de ani cu Ioan Lucuția de 25 de ani, absolvent de teologie, originar din Sibiu. Căsătoria a avut loc în anul 1872.

A urmat școala (6 clase) la Beiușii Szarvas, apoi în Arad și H. M. Vasarhely. După 8 clase gimnaziale, a absolvit Institutul Teologic din Arad în anul școlar 1892/1893²³, cu calificativul „*bun*”. Mihai Lucuția cunoștea limbile română, maghiară și germană.

De asemenea, a făcut parte dintr-o adevărată „dinastie” de slujitori ai Sfântului Altar. Tatăl său, Ioan Lucuția, a fost preot, iar alți membri ai familiei, precum străbunicul Teodor Șerban, bunicul George Șerban, unchiul Ioan Căpitan, verișorul Emil Căpitan²⁴, care s-a remarcat ca un adevărat preot-cărturar, au îmbrățișat aceeași meserie, pe parcursul a peste două veacuri.

Mihai Lucuția a trecut la cele veșnice la data de 9 decembrie 1942 la Arad.

²⁰ Arhiva Arhiepiscopiei Ortodoxe Române Arad (A. A. O. R. Arad), dosarul nr. 87-III-1891, actul nr. 306.

²¹ Alexandru Vaida Voevod, *Memorii*, vol. I, prefață, ediție îngrijită, note și comentarii Alexandru Șerban, Cluj-Napoca, edit. Dacia, 2006, 328 p.; Idem, vol. II, 354 p.; Idem, vol. III, 280 p.; Idem, vol. IV, 256 p.

²² Andrei Șerban, *O biografie*, Iași, edit. Polirom, 2006, 392 p.

²³ A. N. S. J. Arad, *fond Protopopiatul Ortodox Român Arad*, dosarul nr. 228/1902, f. 27; Teodor Botiș, *op. cit.*, p. 714.

²⁴ Pavel Vesa, *Clerici cărturari arădeni de altădată*, Arad, edit. Gutenberg Univers, 2008, pp. 393-395.

Verișor al lui Mihai Adrian Șerban a fost preotul **Emilian Căpitan**, fiul preotului Ioan Căpitan și al Alexandrei Șerban, născut la 5/17 noiembrie 1891 și care, în 1931, este menționat în parohia Galșa²⁵. Acesta a activat o perioadă la Nădlac la școala confesională ca și învățător suplinitor. Emilian Lucuția este numit de Consistoriul Diecezan prin decizia nr. 4961/1896 ca învățător suplinitor la Nădlac, la școala inferioară centrală (clasele I, II și III), din 12 octombrie 1896 până în aprilie 1897²⁶, în locul învățătorului Samson Lugojan, bolnav. Era „preparand absolut cu examen de calificatiune”, absolvent în anul 1893/1894 ca particular²⁷. Ca salariu primea suma de 30 florini pe lună, bani scăzuți din salariul învățătorului titular, având și locuința gratuită în incinta școlii. În aprilie, școala s-a închis din cauza „morbului lipicios” (fekete himlős). După eradicarea epidemiei, Emilian Lucuția nu se mai prezintă la școală, dar solicită salariul până la încheierea anului școlar. Comitetul parohial a primit numeroase reclamații împotriva acestui învățător. Părinții copiilor îl acuzau că bate elevii „cu orice-i venea în mână, peste degete, peste mâini de le băgau bieții în gură de durere, apoi îi silea după batere să scrie într-un picior timp uitat”²⁸. În anul școlar 1897/1898 Emilian Lucuția este numit învățător în Șimand.

În ultimele două secole, mulți membri ai familiei din partea mamei s-au remarcat în viața culturală și politică a Transilvaniei și României, începând cu Moise Nicoară, continuând cu Teodor Șerban, Mihai Șerban, Emil Căpitan, Mihai Adrian Șerban și până la celebrul regizor de teatru și operă, Andrei Șerban.

²⁵ A. P. O. R. Nădlac, dosarul nr. 3/1928-1931, f. 623.

²⁶ *Ibidem*, registrul nr. 56/1894-1898, f. 135; dosarul nr. 22/1891-1900, f. 131-132; A. N. S. J. Arad, *fond Episcopia Ortodoxă Română Arad, Grupa IV, Acte școlare*, dosarul nr. 285/1892, f. 3, 10; *Ibidem, fond Protopopiatul Ortodox Român Arad*, dosarul nr. 177/1896, f. 174, 199.

²⁷ T. Botiș, *op. cit.*, p. 479, A. P. O. R. Nădlac, dosarul nr. 22/1891-1900, f. 108.

²⁸ A. P. O. R. Nădlac, dosarul nr. 22/1891-1900, f. 131.